

Bijlage 1: Verslag financieel toezicht BZK op provincies en gemeenschappelijke regelingen

Inleiding

Jaarlijks wordt verslag gedaan van het namens de minister van BZK uitgeoefende toezicht op de provinciale financiën. Hierbij gaat het om het financieel toezicht op de provincies, zoals geregeld in hoofdstuk XIII (paragraaf 3) van de Provinciewet, en om het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen waaraan provincies deelnemen, zoals geregeld in hoofdstuk IV (paragraaf 3) van de Wet gemeenschappelijke regelingen en hoofdstuk XIII (paragraaf 3) van de Provinciewet.

Het uitgeoefende financieel toezicht op de provincies richt zich op de beoordeling van de financiële positie van de provincies. Deze is primair gebaseerd op de beoordeling van de provinciale begrotingen, die reëel en structureel in evenwicht dienen te zijn. Structureel evenwicht gaat uit van een begrotingssaldo dat het resultaat is van uitsluitend structurele baten en lasten.

Net als voorgaande jaren is door BZK aan de hand van een aantal toezichtcriteria de intensiteit van het toezicht op de provincies bepaald. Op basis van de toezichtervaringen in het vorige begrotingsjaar, actuele signalen over toenemende of extra risico's en een aantal andere criteria (zoals de ontwikkeling van de voorgeschreven financiële kengetallen) is bepaald of een nadere analyse van de begroting nodig was. Als geen nadere analyse nodig is, volgt voor het volgende begrotingsjaar repressief toezicht. Dit betekent dat de begroting, en ook de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen, geen goedkeuring behoeven van BZK. Voor de provincies en gemeenschappelijke regelingen waarbij wel een nadere analyse nodig is, wordt op basis van de bevindingen van deze analyse besloten of repressief of preventief toezicht van toepassing is (bij preventief toezicht moeten de begroting, en ook de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen door BZK worden goedgekeurd).

Financieel toezicht op provinciale begrotingen 2023 en meerjarenramingen 2024-2026 (en jaarrekeningen 2021)

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Alle provincies hebben de begrotingen en rekeningen ingezonden binnen de wettelijk gestelde termijnen (in artikel 207, lid 2 van de Provinciewet).
- Bij geen van de provincies was aanleiding om voor het jaar 2023 op basis van de financiële positie of anderszins over te gaan tot het instellen van preventief toezicht.

Financiële kengetallen

Alle provincies hebben de voorgeschreven financiële kengetallen in hun begroting opgenomen. Uit het overzicht van deze kengetallen (zie bijlage 2) volgt het algemene beeld dat de provincies een degelijke financiële positie hebben. Wel bestaan er onderling relatieve verschillen. Zo hebben de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel relatief lagere schuld niveaus en een hogere solvabiliteit vergeleken met Zuid-Holland en Zeeland. Daarnaast lopen de provincies ten aanzien van grondexploitaties weinig risico. Ten slotte hebben de provincies Zuid-Holland, Groningen en Gelderland een relatief hogere belastingdruk. Dit betekent dat zij hogere opcenten op de motorrijtuigenbelasting hanteren.

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

Voor het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen waaraan provincies deelnemen, gelden in grote lijnen dezelfde beoordelingscriteria als voor het toezicht op de provincies. Bij het onderzoek naar de begroting 2023 hield BZK toezicht op 58 gemeenschappelijke regelingen. Daarbij is vooral gelet op de tijdige inzending, de sluitende begroting 2023, de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2021 en de eigen toezichtbevindingen in voorgaande jaren. Voor de begroting 2023 kon voor alle gemeenschappelijke regelingen waarin provincies deelnemen worden volstaan met de repressieve toezichtvorm.